

Õiguskantsler

Varro Vooglaid
varro.vooglaid@riigikogu.ee

Teie 30.05.2024 nr

Meie 31.05.2024 nr 6-1/240877/2403248

Rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muudatused

Austatud Varro Vooglaid

Palusite hinnata rahvusvahelise sanktsiooni seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse vastavust Eesti Vabariigi põhiseadusele. Vabariigi President kuulutas seaduse 30.05.2024 välja ja see jõustub üldkorras.

Esmase analüüsi alusel nõustun presidendiga, et pole teada, et Eestis oleks vara, mida selle seaduse alusel saaks omanikult ära võtta. Riigipeaga tuleb nõustuda, et vara konfiskeerimiseks ei piisa tõiast, et see on Euroopa Liidu sanktsioonide tõttu külmutatud ning seadust peab tõlgendama nii, et vara võõrandamise tingimus on isiku enda õigusvastane tegevus ja sellest johtunud kahju, mistõttu puudutab see neid, kes on aktiivselt osalenud sõjalise agressiooni toimepanemises või sõjapidamishormide rikkumises. Kui mõne sellise isiku vara, kellelt väljakuulutatud seaduse alusel saaks vara ära võtta, peaks Eestis siiski leiduma, on isikul võimalik pöörduda kohtusse ja kohus hindab, kas võõrandamine on õiguspärane ning kas hüvitus oli kohene ja õiglane. Kui selliseid juhtusid on, võib ka põhiseaduslikkuse järelevalve menetlus olla vajalik.

Eesti Vabariigi põhiseadus kaitseb omandit väga tugevalt, arvestades meie rahva kurbi ajalookogemusi. Rahvahääletusel otsustati, et „Igaühe omand on puutumatu ja võrdselt kaitstud. Omandit võib omaniku nõusolekuta võõrandada ainult seaduses sätestatud juhtudel ja korras üldistes huvides õiglase ja kohese hüvituse eest. Igaühel, kelle vara on tema nõusolekuta võõrandatud, on õigus pöörduda kohtusse ning vaidlustada vara võõrandamine, hüvitus või selle suurus.“ (PS § 32)

Kas õigusriiklust kahjustada võivad algatused on Eestile välispoliitiliselt kasulikud, pole õiguskantsleri otsustada. Küll on selge, et tuleb leida tõhusad võtted kuritegude toimepanijate karistamiseks ja tagada agressioonihvritele hüvitus kahju põhjustajatelt.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Evelin Lopman 693 8431 Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee